

den best mulige Maade at bestyre Communiens oekonomiske Anliggender. Hvorledes opnaaes nu dette? For at naae dette Maal er der to Punkter, som man maa tage Hensyn til; for det Første at skaffe tilveie i Communalbestyrelsen saa megen Dhygtighed til at bestyre disse Anliggender, som der staar til Communiens Raadighed, og for det Andet i lige Grad at søge at beskyltte alle de forskjellige Classer af Communiens Beboere mod mulige Overgreb fra andre Sider. Hvad nu det første Punkt angaaer, at sikke Dhygtigheden Plads i Communaraadet, da er der tilstrækkelig sørget derfor i Lovforslaget derved, at Valgbarheden er givet aldeles fri. Der er altsaa en Mulighed for, at de Dhygtigste kunne komme til at faae Sæde i Communalbestyrelsen. Nu er det vistnok, at denne Mulighed ikke derfor strax bliver til Virkelighed; thi naturligtvis vil hver Anstuelse eller, om man vil, hvert Parti søge at skaffe de dhygtigste Kræfter tilveie til at repræsentere sin egen Maade at betragte Sagen paa, hvorimod man vil være meget mindre tilbøielig til at søge de dhygtigste Kræfter tilveie for at repræsentere den modsatte Anstuelse. Hvorvidt Muligheden kan blive til Virkelighed, berøer altsaa paa, hvorledes Valgcorporationerne ere sammensatte, hvorledes Valgretsbestemmelserne blive fastsatte. Medens der nu om det første af disse Punkter kan antages at være fuldkommen Overeensstemmelse tilstede, forekommer det mig, at hos Modstanderne af Landstingets Forslag antager Spørgsmaalet om de forskjellige Classers Betryggelse en vis Sanssikkelse. I enkelte Tilfælde nemlig hævder man dette Princip meget bestemt og med megen Styrke. Naar saaledes f. Ex. Talen er om at angribe Bestemmelsen om Femtedelen, saa siger man, at hvis man gav Femtedelen en saa ubvidet Valgret, vilde man priisgive de mindre Skatteydere for de høiest Bestattedes Vilkaarlighed. Det synes jo for saavidt en stærk Befkyldning mod hvad vi have vedtaget her i Landstinget, men naar det dog har glædet mig meget, at det er bleven ligefrem udtalt paa den Maade, saa er det, fordi jeg troer, at en saadan Betragning vil fra den modsatte Side netop i høi Grad kunne bruges for den Opfattelse, som Landstinget har sluttet sig til. Men

medens man saaledes hævder denne Opfattelse, naar man vil angribe Femtedelen, opgiver man den ganske i andre Tilfælde, saasom naar man paaftaaer, at Opgaven skal være at tilveiebringe Lighed i Rettigheder — man taler nemlig slet ikke om Lighed i Byrder, men blot om Lighed i Rettigheder. Hvis man kunde opstille det som et Axiom, at i Reglen enhver af de høiest beskattede Borgere i Kommunen var et slet Menneske og foreløbigt maatte betragtes som En, der i sin Opfattelse af communale Spørgsmaal kun lod sig lede af Egennytte eller slette Bevæggrunde, og hvis fremdeles ogsaa det andet Axiom kunde betragtes som indrømmet, at Enhver af de lavt Bestattede, Enhver, der kun betalte et Par Mark i Afgift til Kommunen, derfor ogsaa maatte være et godt Menneske, som i sin Opfattelse af communale Anliggender ene lod sig lede af Nødelighed, Uegennytte osv., ja, saa var Sagen tabt for dem, der forsvare Femtedelen. Men jeg troer ikke, at det paa nogen Maade kan indrømmes, at disse Sætninger kunne betragtes som Axiomer; tværtimod: disse Egenstaber ville i samme Grad findes paa begge Sider. Og hvad nu det angaaer, at sikke Lighed i Rettigheder, saa spørger jeg: Er da dette Tilfældet i Lovforslaget, saaledes som det er kommet til os fra Folkethinget? Det er det jo ikke engang i formel Henseende; thi der gives den høiest beskattede Halvdeel en vis Ret, som man derimod ikke indrømmer den lavest beskattede Halvdeel. Altsaa ikke engang i formel Henseende have Modstanderne mere end Landstingets Forslag hævdet Lighed i Valgretten, og naturligtvis heller ikke i reel Henseende. Forffjellen er blot den, at idet man som Inbdelingsgrund opstiller Halveringen, giver man de høiest Bestattede en tilsyneladende Overvægt, men ingen virkelig Overvægt; man giver kun et Skin, men ingen Virkelighed. I det jeg omtaler dette Punkt, finder jeg det passende at berøre et Udtryk i Landstingets tidligere Udvalgs Betænkning, som jeg troer er bleven misforstaaet fra forskjellige Sider. Naar det nemlig i Betænkningen hedder, „at vi ikke kunne tilbageholde Udtalelsen af vor Overbeviisning om det for Lovgivningsmagten Uværdige i, at give en Rettighed ligesom paa Skront og i den stiltiende Forudset-